

Nieuw Erps?

Opnieuw een column 'Nieuw Erps?', over het Erps, de taal / het dialect van Erp. Geen column in het dialect, wel over het dialect.

Op zaterdag 7 november vond bij zaal van Haandel de traditionele jaarlijkse 50-jarigenreünie plaats. Ruim 70 mannen en vrouwen grepen de kans aan om herinneringen met elkaar op te halen, levensverhalen van elkaar te horen en gezellig bij te praten. En ik nam natuurlijk de gelegenheid te baat om wat informatie te verzamelen over het Erps. Ik sprak met Jannie Opheij, Anita Vervoort, Mitzy de Jong, Marga van den Crommenacker en Alda Verbruggen.

Jannie is in Erp aan de Boterweg geboren als dochter van een Erpse vader en een Lieshoutse moeder. Tijdens haar studie woonde Jannie enkele jaren in Heerlen. Na enkele jaren in Uden te hebben gewoond keerde zij terug naar Erp. Anita, een nichtje van Jannie, woonde aan de Melkerstraat. Na wat omzwervingen in de regio is Anita in Veghel beland en woont daar samen met haar man, afkomstig uit Limburg, en haar drie kinderen.

Mitzy woonde enkele jaren in Vancouver (Canada) en kwam op haar achtste naar Erp. Mitzy woonde daar met haar ouders en broer en zus aan de Julianasingel. Op haar achttiende vertrok Mitzy voor haar studie naar Den Haag. Inmiddels woont ze in Utrecht.

Marga van den Crommenacker, unaniem verkozen tot het mooiste meisje van de klas, woonde tot haar 20e aan de Meerbosweg in Erp. Ze vertrok uit Erp en woont nu al weer sinds 15 jaar in Den Bosch.

Alda groeide net als ik op aan de Vogelenzang in Erp. Ze kwam in Veghel terecht waar al weer bijna 20 jaar geleden het melkveebedrijf dat ze samen met haar man runde moest wijken voor de aanleg van de A50. In Nieuwe-Pekela (Groningen) bouw-

den ze een nieuw melkveebedrijf op en heeft Alda ook nog een pedicurepraktijk.

Boven de rivieren

Over het Erps: natuurlijk kwamen de eerst geijkte voorbeelden voorbij. Boven de rivieren kun je echt niet aankomen met 'Hoe laat zijn jullie aangere-den?' of 'Ik ben vandaag om vijf uur afgewerkt'. Jannie had het over het woord 'dikker'. Was wel eens lastig om dat woord te vermijden als het in het standaard Nederlands moest, bijvoorbeeld in de zin "Dè gebeurt wel dikker". 'Dat gebeurt wel vaker', klinkt wat onwennig voor iemand die van huis uit Erps spreekt. Maar Jannie reist voor CSU het land door en kan ook goed uit de voeten met het standaard Nederlands. Jannie vindt het grappig dat je 'een brood' in het Erps kunt vertalen in 'un mikske', maar ja dat geldt dan alleen voor wit brood en niet voor bruin brood. Verder viel het Jannie op dat ook het dialect van haar vader en moeder verschilt. De kruiwagen is bij Harry Opheij 'de kreuge' terwijl haar moeder het over 'de kreijer' heeft. Als mooi Erps woord had Jannie het ook nog over 'anhaauwend'.

Anita had het over 'de lunch' die we vroeger in de middagpauze thuis nuttigden. Dat noemden we natuurlijk niet zo. 'De middaglunch' heet 'kof-fiedrinken' in het Erps. Anita kreeg daar dan thee bij. Heel bijzonder om thee te drinken tijdens het koffiedrinken.

Bij Mitzy werd thuis het standaard Nederlands gesproken. Bij haar komst in Erp moest ze wennen aan de tongval maar ook aan het volume waarmee gesproken werd. Nog steeds en ook tijdens de reünie viel het Mitzy op dat er zo luid werd gepraat. We herkenden wel wat Mitzy zei maar een verklaring konden we niet bedenken. Het zou kunnen liggen aan de korte scherpe klan-ken die zo kenmerkend zijn voor het Erps. Mitzy vindt het Erps vooral een gezellige taal. Zo vindt

ze de woorden 'krek', 'skon' en 'boks' heel knus en typerend voor de streek. Zo ook de uitdrukkingen 'ons mam en ons pap' en 'houdoe wanne'. Net als gezegd woonde Mitzy aan de Julianasingel. Net als Jannie en Anita woonde Mitzy destijds dus in 'de stroat'. Dat gold niet voor Marga, Alda en mijzelf: wij woonden 'achteraf'. We hebben Mitzy wel even moeten uitleggen hoe dat nou zat.

Marga werkte vele jaren als technisch styliste in de modebranche, onder andere voor het kledingmerk Mexx, in het westen van het land. In die tijd onder-vond Marga wel eens last van het dialect. Ze had het idee dat haar woordenschat in het standaard Nederlands soms tekort schoot en ook vond ze het accent dat ze had lastig. Ouder en wijzer geworden is dat heel erg veranderd. Inmiddels is Marga eer-der trots op het feit dat ze het Erps kan gebruiken. In het contact met haar vader die in Simeonshof verblijft schakelt ze moeiteloos over op het Erps en dat geeft haar een goed gevoel.

'De tafel ophalen'

Alda vertelt wat anekdotes over hetgeen ze meemaakte in het Groningse land. Alda zei tegen bezoek: 'Ik zal zo de tafel eens gaan ophalen?' 'Oh', vroegen de bezoekers, 'hebben jullie een nieuwe tafel dan?' 'Hoezo een nieuwe tafel', zei Alda. Vervolgens kwam ze tot de ontdekking dat het handiger was geweest om te spreken over 'de tafel dekken'. Toen Alda vertelde dat ze nieuwe glasgor-dijnen wilde gaan kopen, wisten de mensen echt niet waar het over ging: 'Wat ga je kopen?' 'Glas-gordijnen' zei Alda nogmaals. Na wat verwarring bleek het woord glasgordijnen een zuidelijk woord en spraken ze in Groning alleen over de vitrage. Maar ook andersom kwam voor, namelijk dat de Brabantse familie de Groningers verkeerd begreep. In Groningen wordt tijdens een gesprek vaak ge-zegd 'Ja man?' in de betekenis van 'echt waar?' Toen haar Brabantse schoonmoeder in gesprek ging met de Groningse burens vertelde ze een verhaal over haar zoon. Steeds reageerden de luisteraars met 'Ja man?' 'Nee', zei de schoonmoeder keer op keer: 'Het gaat niet over mijn man maar over mijn zoon.'

Puurder

Al met al genoeg gespreksstof. Het dialect heeft wel iets en het gevoel bij het spreken in het Erps is voor de meeste anders dan bij de standaard-taal, puurder, authentieker en soms dichter bij jezelf. Maar ook waren we het er over eens dat het belangrijk is om ook de standaardtaal goed te beheersen.

Edith Vissers
edith.vissers@kpnmail.nl

• **Op de foto: de leerlingen die op zaterdag 7 november vierden dat zij dit jaar 50 jaar zijn geworden of gaan worden.**